

Inventering av flora på norra Gässön, Bredforsens naturreservat, Uppsala län

Linn Lindström

Foto: Ove Sundström. Älväng på Gässön, Bredforsens naturreservat.

Inledning

Denna inventeringen har gjorts som ett delmoment i sommarkursen Floristik kärlväxter 10 hp vid Uppsala universitet. Inventeringen utförs individuellt och syftar till att eleven ska få testa sina kunskaper i kärlväxter och öva på denna typens inventeringsmetodik. Val av inventeringsområde är fritt så länge detta ligger någonstans i norden och därmed innefattar dess flora. Efter kontakt med Pär Eriksson på Upplandsstiftelsen har lokalen Gässön i Bredforsens naturreservat, Uppsala län, valts ut som inventeringsområde och detta har även godkänts av kursansvarig, Bertil Ståhl.

Metod

Inventeringen utfördes under tre dagar i mitten av juli månad, 2016. Ytterligare två dagar användes för att sammanställa inventeringsrapporten. Mycket av första dagen i fält gick åt rekognosering, området ”skannades av” för att få en överblick och uppfattning av dess miljöer. Metoden som använts för inventeringen är vandringar genom området varpå

observationer och notering av floran gjorts. I vissa fall har nyckling av växter gjorts på plats och i enstaka fall har växter tagits med hem för vidare artbestämning. Det sistnämnda har givetvis endast gjorts för växter vilka haft en riklig utbredning i området (exempelvis gräs), då Gässön tillhör ett naturreservat är det inte tillåtet att plocka med sig av floran. Området delades in i tre dellokaler baserat på deras olika miljöer. En lokal är skogsmiljö (C) medans de två andra är älvängar vilka förvaltas på olika vis. En av ängarna har endast betats av kor (B) medans den andra lokalen, Ekö slätteräng (A), både betats och slåtrats.

Områdesbeskrivning

Gässön ligger i nedre Dalälven och är lokaliserad i den del av Bredforsens naturreservat vilken tillhör Uppsala län (Fig. 1). Ön omges av älvängar vilka historiskt har hävdats i form av bete och slätter. I samband med ett projekt vilket gick ut på att återskapa de unika miljöerna kring Dalälven återinfördes slätter på Ekö slätteräng år 2007 samt bete på ön år 2013. Miljön är fuktig och vegetationen domineras således av växter vilka allmänt förekommer i mer blöta områden. Den del som slåtrats och betats innefattar även en skogsdunge där en annan typ av flora dominerar. Skogen består av blandade trädslag, både löv- och barrträd.

Artlista

Det floraverk som använts för denna artlista är 29:de upplagan av Krok Almquist Svensk flora, fanerogamer och kärlkryptogamer, 2013. Familj- och släktnamn är skrivna i bokstavsordning.

Figur 1. Flygfoto över Gässön, Bredforsens naturreservat. Bokstäverna A-C representerar de tre olika områdena vilka inventerats, där A= betat och slåtrat område, B= endast betat område och C= skogsområde. De sträckade linjerna illustrerar stängsel till de olika kohagarna.

Kärlkryptogamer: lummerväxter, fräkenväxter och ormbunkar	
EQUISETACEAE, fräkenväxter	
<i>Equisetum fluviatile</i> , sjöfräken	AB
Gymnospermer: nakenfröiga växter, barrträd	
CUPRESSACEAE, cypressväxter	
<i>Juniperus communis</i> , en	B
PINACEAE, tallväxter	
<i>Picea abies</i> , gran	B
<i>Pinus sylvestris</i> , (vanlig) tall	C

Angiospermer: gömfröiga växter, blomväxter	
ADOXACEAE, desmeknoppsväxter	
<i>Viburnum opulus</i> , olvon, tämligen allmän i skogen.	C
ALISMATACEAE, svaltingväxter	
<i>Alisma plantago-aquatica</i> , svalting	B
APIACEAE, flockblommiga växter	
<i>Peucedanum palustre</i> , kärrsilja	AB
ASPARAGACEAE, sparrisväxter	
<i>Convallaria majalis</i> , liljekonvalje, allmän i skogen.	B
<i>Maianthemum bifolium</i> , ekorrbar, allmän i skogen samt skogsdungen.	B
ASTERACEAE, korgblommiga växter	
<i>Cirsium heterophyllum</i> , brudborste, allmän i skogen,	C
<i>C. palustre</i> , kärtistel, tämligen allmän.	AB
<i>Hieracium umbellatum</i> , flockfibbla, tämligen allmän.	AB
<i>Leontodon autumnalis</i> , höstfibbla, allmän.	A
<i>Mycelis muralis</i> , skogssallat, tämligen allmän i skogsbrynet, allmän i skogen.	BC
<i>Solidago virgaurea</i> , gullris, mindre allmän längst skogsbrynet.	C
<i>Taraxacum sect. Ruderalia</i> , ogräsmaskrosor, mindre allmän.	B
BETULACEAE, björkväxter	
<i>Betula pubescens</i> , glasbjörk	A
BORANGINACEAE, strävbladiga växter	
<i>Myosotis laxa</i> , sumpförgätmigej	B
<i>M. scorpioides</i> , äkta förgätmigej	AB
BRASSICACEAE, korsblommiga växter	
<i>Erysimum cheiranthoides</i> , åkerkårel	B
CAMPANULACEAE, klockväxter	
<i>Campanula patula</i> , ängsklocka, enstaka exemplar hittad i övre hörnet av den mindre hagen.	A
CAPRIFOLIACEAE, kaprifolväxter	
<i>Succisa pratensis</i> , ängsvädd, allmän på ängen.	A
CARYOPHYLLACEAE, nejlikväxter	
<i>Lychnis flos-cuculi</i> , gökblomster	AB

<i>Stellaria palustre</i> , kärstjärnblomma	AB
CYPERACEAE, halvgräs	
<i>Carex canescens</i> , gråstarr, mindre allmän.	B
<i>C. leporina</i> , harstarr, mindre allmän.	A
<i>C. nigra</i> , hundstarr, allmän.	AB
<i>C. panicea</i> , hirsstarr, tämligen allmän.	AB
<i>C. rostrata</i> , flaskstarr, allmän.	B
<i>C. vesicaria</i> , blåsstarr, allmän.	B
<i>Eriophorum angustifolium</i> , ängsull, rikligt.	B
DENNSTAEDTIACEAE, örnbräkenväxter	
<i>Pteridium aquilinum</i> , örnbräken, allmän i skogen.	C
ERICACEAE, ljungväxter	
<i>Orthilia secunda</i> , björkpyrola, allmän i skogen.	C
<i>Pyrola minor</i> , klotpyrola, mindre allmän.	C
<i>Vaccinium myrtillus</i> , blåbär, allmän i skogen.	B
<i>V. vitis-idaea</i> , lingon, allmän i skogen.	B
FABACEAE, ärtväxter	
<i>Trifolium medium</i> , skogsklöver, enstaka exemplar i skogen.	C
FAGACEAE, bokväxter	
<i>Quercus robur</i> , ek	AB
HYPERICACEAE, johannesörtsväxter	
<i>Hypericum maculatum</i> , fyrkantig johannesört, tämligen allmän i skogen.	C
IRIDACEAE, irisväxter	
<i>Iris pseudacorus</i> , svärdslijla, tämligen allmän.	ABC
JUNCACEAE, tågväxter	
<i>Juncus alpinoarticulatus</i> , myrtåg	B
<i>J. bulbosus</i> , löktåg, mindre allmän, trampade öppna ytor.	B
<i>J. filiformis</i> , trådtåg, allmän.	AB
<i>Luzula multiflora</i> , ängsfryle, enstaka exemplar hittade i hörnet av den mindre hagen.	A
LAMIACEAE, kransblommiga växter	
<i>Galeopsis tetrahit</i> , pipdån	B
<i>Mentha arvensis</i> , åkermynta	AB

<i>Scutellaria galericulata</i> , frossört	B
<i>Stachys sylvatica</i> , stinksyska, mindre allmän.	C
LYTHRACEAE, fackelblomsväxter	
<i>Lythrum salicaria</i> , fackelblomster, allmän.	AB
MELANTHIACEAE, nysrotsväxter	
<i>Paris quadrifolia</i> , ormbär, mindre allmän. Endast förekommande i skogen.	C
MENYANTHACEAE, vattenklöverväxter	
<i>Menyanthes trifoliata</i> , vattenklöver, mindre allmän.	A
MYRICACEAE, porsväxter	
<i>Myrica gale</i> , pors, mindre allmän.	A
NYMPHAEACEAE, näckrosväxter	
<i>Nuphar lutea</i> , gul näckros	B
<i>Nymphaea alba</i> , vit näckros	B
OLACEAE, syrenväxter	
<i>Fraxinus excelsior</i> , ask, enstaka mindre exemplar i skogen.	C
ONAGRACEAE, dunörtsväxter	
<i>Epilobium palustre</i> , kärrdunört, tämligen allmän.	B
<i>E. tetragonum</i> , kantdunört, tämligen allmän. Osäker på art.	B
ORCHIDACEAE, orkideer	
<i>Platanthera bifolia</i> , nattviol, enstaka exemplar i skogsdungen samt flertalet i skogen.	BC
OROBANCHACEAE, snyltrotsväxter	
<i>Melampyrum pratense</i> , ängskovall, allmän längs skogsbrynet samt i skogen.	AB
<i>M. sylvaticum</i> , skogskovall, allmän längst stängslet i skogen.	C
<i>Monotropa hypopitys</i> , vanlig tallört, ett exemplar hittat i skogen.	C
<i>Pedicularis palustris</i> , kärrespira, allmän längs stranden.	A
<i>Rhinanthus serotinus</i> , höskallra, mindre allmän.	AB
PLANTAGINACEAE, grobladsväxter	
<i>Plantago major</i> , groblad, mindre allmän.	C
<i>Veronica officinalis</i> , ärenpris, mindre allmän.	C
<i>V. scutellata</i> , dyveronika, mindre allmän, några exemplar funna längs stranden.	AB
POACEAE, gräs	
<i>Agrostis capillaris</i> , rödven	AB

<i>Deschampsia cespitosa</i> , tuvtåtel	AB
<i>Molini caerulea</i> , blåttåtel	AB
POLYGONACEAE, slideväxter	
<i>Rumex acetosa</i> , ängssyra, mindre allmän.	AB
PRIMULACEAE, viveväxter	
<i>Lysimachia vulgaris</i> , videört/strandlysing	AB
RANUNCULACEAE, ranunkelväxter	
<i>Caltha palustris</i> , kabbleka	AB
<i>Ranunculus flammula</i> , ältranunkel	AB
<i>R. repens</i> , revsmörblomma	AB
RHAMNACEAE, brakvedsväxter	
<i>Rhamnus alnus</i> , brakved, allmän i skogen.	AC
ROSACEAE, rosväxter	
<i>Comarum palustre</i> , kråklöver	AB
<i>Filipendula ulmaria</i> , älggräs, tämligen allmän.	B
<i>Potentilla argentea</i> , femfingerört, tämligen allmän.	C
<i>P. erecta</i> , blodrot, allmän.	AB
<i>Rubus saxatilis</i> , stenbär, allmän i skogen.	C
<i>Sorbus aucuparia</i> , rönn, minfre allmän.	B
RUBIACEAE, måreväxter	
<i>Galium boreale</i> , vitmåra, tämligen allmän i skogen.	B
<i>G. palustre</i> , vattenmåra, allmän på älvängarna.	AB
SALICACEAE, videväxter	
<i>Populus tremula</i> , asp	B
<i>Salix caprea</i> , sälg, mindre allmän.	C
<i>Salix cinerea</i> , gråvide, allmän.	B
VIOLACEAE, violväxter	
<i>Viola riviniana</i> , skogsviol, allmän i skogen.	C
<i>V. uliginosa</i> , sumpviol, allmän i den större beteshagen. Osäker på art.	B

Referenser

Bok:

Jonsell L & Jonsell B. 2013. Krok Almquist Svensk flora, fanerogamer och kärnkryptogamer, Upplaga 29. Liber AB, Stockholm.
Mossberg B & Stenberg L. 2015. Svensk Fältflora. Whalström och Widstrand.

Rapport:

Eriksson P m.fl. 2016. Ekologisk landskapsplanering vid Nedre Dalälven. Upplandsstiftelsen.

Internet:

Upplandsstiftelsen 2016. http://www.upplandsstiftelsen.se/landskapsprojekt-nedre-dalalven/pagaende-arbete__643. (hämtad 2016-07-05)

Bild:

Figur 1: Lantmäteriet 2013, SGU Länsstyrelsen.

Eriksson P, Aronsson G, Remén Loreth T, Persson J, Johansson G. 2013. Biologisk mångfald vid nedre Dalälven 2012–2015, rapport 2013/10, delrapport 2. Upplandsstiftelsen.